

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **MUDr. M. D.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou se sídlem Muchova 223/9, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 4. 2016, čj. MPSV-2016/78570-911, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2018, čj. 13 Ad 7/2018-96,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Dagmar Rezkové Dřímálové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **1 573 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 26. 2. 2016 Úřad práce ČR – krajská pobočka pro hl. město Prahu nepřiznal žalobkyni dávku pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení za leden a následující měsíce v roce 2016. Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 4. 2016 zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí úřadu práce.

[2] Žalobkyně se bránila žalobou. Městský soud napadeným rozsudkem žalobu zamítl. Vyložil, že podmínkou nároku na přiznání doplatku na bydlení podle § 33 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, je buď získání nároku na příspěvek na živobytí, nebo posouzení toho, zda lze žadatele tuto dávku přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům, pokud její příjem a příjem společně posuzované osoby nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí a živobytí společně posuzované osoby. Žalobkyni příspěvek na živobytí nebyl přiznán. Jelikož nemá nárok na příspěvek na živobytí, mohla být u ní splněna pouze druhá podmínka pro přiznání doplatku na bydlení podle § 33 odst. 2,

věty druhé, zákona o pomoci v hmotné nouzi. Společný příjem žalobkyně a jejího syna činil v projednávané věci 12 313,21 Kč (rozdíl skutečného příjmu a odůvodněné náklady na bydlení, jež mohou dosahovat nejvýše 35% příjmu společně posuzovaných osob). Částka živobytí byla stanovena ve výši 6 590 Kč; 1,3 násobek pak činí 8 567 Kč. Z toho je patrné, že společný příjem žalobkyně a jejího syna přesahuje 1,3 násobek částky živobytí, tudíž žalobkyně nesplnila ani jednu podmínku pro přiznání této dávky. Zbývající námitky týkající se nezohlednění zdravotního stavu žalobkyně či nemožnosti dosáhnout vyšších příjmů jiným využitím nemovitostí soud vyhodnotil jako irelevantní. Závěrem soud upozornil žalobkyni na to, že odůvodněné náklady na bydlení by byly v řízení o doplatku na bydlení zkoumány jedinečně za předpokladu, že by na něj měla žalobkyně nárok, tj. hrály by roli při stanovení konkrétní výše doplatku.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. V ní uvedla, že její nárok měl být posouzen podle § 2 odst. 2 písm. b) a § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť pobírá pouze starobní důchod, správní orgány nezohlednily její špatnou finanční situaci ani vysoký věk a špatný zdravotní stav. Dále poukázala na to, že její celkové odůvodněné náklady na bydlení ve smyslu § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi dosahovaly v rozhodném období částky 16 729 Kč (říjen 2015), 16 729 Kč (listopad 2015), a 19 531 Kč (prosinec 2015), přičemž jejím jediným příjmem je starobní důchod ve výši 12 355 Kč měsíčně. I při součtu jejího starobního důchodu a výše výdělku jejího syna je zřejmé, že odůvodněné náklady na bydlení jsou vyšší než jejich společné příjmy. Po zaplacení všech měsíčních plateb na bydlení stěžovatelka již nemá potřebné finanční prostředky na zajištění jídla, doplatků na léky atd. Závěrem brojila proti závěru žalovaného, který převzal i městský soud, že může svůj příjem zvýšit prodejem nebo jiným využitím svého majetku, a to pozemku o výměře 1938 m² v obci V., neboť takový závěr je vůči ní z důvodu jejího nepříznivého zdravotního stavu nepřiměřeně tvrdý. Tuto nemovitost využívá k pěstování plodů a bylin, jež částečně přispívají k potlačování a zmírnění jejich zdravotních problémů. S ohledem na uvedené navrhla napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný ve vyjádření navrhl kasační stížnost zamítnout a odkázal na opakované rozsudky ve věcech stejné stěžovatelky.

[5] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., NSS se nejprve zabýval tímto důvodem. Stěžovatelka však žádný konkrétní důvod nepřezkoumatelnosti neuvedla. Jestli jej snad spatřuje v tom, že se městský soud dostatečně nezabýval posouzením, zda splňuje podmínky dle § 2 odst. 2 a 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, lze jen uvést, že městský soud i tuto její námitku vypořádal. NSS proto shledal napadený rozsudek přezkoumatelným a stěžovatelčinu námitku nedůvodnou.

[8] Následně NSS přistoupil k posouzení kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že není důvodná. NSS předesílá, že se totožnými stěžovatelčinými námitkami zabýval již dříve, viz např. z nedávné doby rozsudky ze dne 7. 2. 2019, čj. 7 Ads 500/2018-24, či ze dne 29. 3. 2019, čj. 9 Ads 425/2018-37.

pokračování

[9] Podle § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi platí, že podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob.

[10] Stěžovatelka v projednávané věci nepopírá, že její příjmy vyčíslily správní orgány správně. Jelikož nezískala nárok na příspěvek na živobytí, mohl by jí být přiznán doplatek na bydlení pouze v případě, jestliže její příjem a příjem společně posuzované osoby, tedy jejího syna, přesáhl částku jejich živobytí, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky jejich živobytí (tedy částku 8 567 Kč). Příjem stěžovatelky a společně posuzované osoby (jejího syna) byl v souladu s § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi vypočten na částku 12 313,21 Kč (po provedení redukcí dle § 9 odst. 1 téhož zákona a po odečtení přiměřených nákladů, které byly stanoveny ve výši jejich maximálního stropu, tj. 35% příjmu osoby a společně posuzované osoby, nikoli v celé výši odůvodněných nákladů na bydlení). Výše příjmů stěžovatelky a jejího syna jakožto osoby společně posuzované je tedy nad hranicí tohoto násobku, což stěžovatelka nijak nerozporuje.

[11] NSS má za to, že argumentace stěžovatelky dovolávající se aplikace § 2 odst. 2 písm. b) nebo § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi je zcela irelevantní, jak správně posoudil i městský soud. Správní orgány neřekly, že by stěžovatelka nebyla osobou v hmotné nouzi, tj. že by obecně nespádala do osobní působnosti zákona o pomoci v hmotné nouzi. Pouze konstatovaly, že nesplnila podmínky nároku na dávku doplatek na bydlení dle § 33 odst. 2 téhož zákona, tudíž poukaz stěžovatelky na úvodní ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi je bezpředmětný. O významu citovaných ustanovení ostatně již byla stěžovatelka informována, jak vyplývá z rozsudků NSS ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-29, nebo ze dne 18. 4. 2018, čj. 10 Ads 344/2017-42.

[12] I námitkou stěžovatelky, že žalovaný a soud vyhodnotili splnění podmínek pro přiznání doplatku na bydlení chybně, neboť její výdaje (odůvodněné náklady na bydlení) jsou vyšší než její příjmy a příjmy společně posuzované osoby (jejího syna), se NSS zabýval již dříve. V rozsudku ze dne 27. 6. 2018, čj. 6 Ads 20/2018-32, stěžovatelce vysvětlil, že zákon o pomoci v hmotné nouzi rozlišuje mezi odůvodněnými náklady na bydlení (§ 34) a přiměřenými náklady na bydlení. Za přiměřené náklady na bydlení jsou dle § 9 odst. 2 zákona považovány odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše 30 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob, resp. 35 % v hlavním městě Praze. Pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi se přitom zohledňuje příjem, který je snížen o odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše přiměřených nákladů na bydlení. Jinými slovy, jsou-li odůvodněné náklady na bydlení vyšší než přiměřené náklady na bydlení, k rozdílu se při stanovení příjmu nepřihlíží. Příjem vypočtený podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi tak nepředstavuje reálný příjem osoby, jak mylně dovozuje stěžovatelka, ale výsledek matematické operace zohledňující právní úpravu v § 9 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Pro posuzování nároku na dávky dle zákona o pomoci v hmotné nouzi proto nelze vyjít z představy, že nárok na dávky má ten, jehož výdaje na bydlení jsou vyšší než příjmy. Je nutné postupovat dle příslušných ustanovení, která výpočet „příjmů“ a „výdajů“ specifickým způsobem upravují. Správní orgány tedy postupovaly správně, neboť se zabývaly srovnáním příjmu stěžovatelky a jejího syna (po úpravách dle § 9 zákona) s částkou na živobytí společně posuzovaných osob (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2019, čj. 7 Ads 396/2018-27, který se rovněž týkal stěžovatelky).

[13] K argumentaci dovolávající se nemožnosti zvýšení příjmu využitím její nemovitosti v obci Vinaře NSS odkazuje na rozsudek ze dne 24. 5. 2018, čj. 1 Ads 433/2017-29, body 19 a 20, týkající se obdobné námitky téže stěžovatelky ve věci doplatku za bydlení za jiné období:

„[s]těžovatelka vlastní nemovitost ve formě rozlehlé zahrady, jejíž součástí je zahradní chatka. I NSS je přesvědčen, že pomocí této nemovitosti by stěžovatelka byla schopná si vlastním přičiněním zvýšit příjem. Nejedná se o nemovitost, jejíž prodej se nevyžaduje dle § 11 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť není využívána k bydlení, po stěžovatelce je tedy pro účely posouzení jejího nároku na příspěvek na živobytí možné vyžadovat, aby se pokusila tuto nemovitost prodat či pronajmout. Jak již uvedl městský soud, zdravotní přínos této nemovitosti je možné nahradit trávením volného času v přírodě. NSS považuje také za nutné upozornit na charakter dávek sociální pomoci, pod které příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení spadají... Dávky systému sociální pomoci jsou pomyslnou poslední záchranou pro osoby, které by se jinak ocitly zcela bez prostředků k zajištění základních životních potřeb. Do této kategorie však stěžovatelka zjevně nespadá. Ačkoliv její situace je jistě tíživá, jak již uvedl městský soud, stejně je tomu u většiny ostatních žadatelů o dávku sociální pomoci, kteří mnohdy žádným zhodnotitelným majetkem ani nedisponují.“

[14] Ani další skutečnosti akcentované stěžovatelkou (její zdravotní stav, věk atp.) nemohou nic změnit na nesplnění zákonných podmínek pro přiznání předmětné dávky. Zákon jednoznačně stanoví, jaké podmínky musí být splněny. Tyto podmínky posoudily správní orgány a následně městský soud správně, a proto NSS na jejich rozhodnutí v plném rozsahu odkazuje.

[15] NSS proto dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. ji zamítl. Jednání ve věci nenařizoval, neboť nařízení jednání přichází v úvahu zásadně v případě nutnosti provést dokazování (viz § 109 odst. 2 s. ř. s.), což není posuzovaný případ.

[16] O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla ve věci úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalovaný, který měl ve věci úspěch, však ve věci pomoci v hmotné nouzi v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[17] Stěžovatelce byla k jejímu zastupování městským soudem ustanovena advokátka, jejíž odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 9 s. ř. s. platí stát. Tato odměna byla určena za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši stanovené podle § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bod 3. advokátního tarifu, tj. ve výši 1 000 Kč. Dále jí byla přiznána náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby stanovená podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč. Jelikož ustanovená advokátka je plátkyní DPH, zvyšuje se náhrada nákladů o částku této daně, tj. o 273 Kč. Celkem má tedy ustanovená zástupkyně stěžovatelky právo na odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 1 573 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. dubna 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu